

ΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΕΣ

Η ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΡΑ ΕΙΡΗΝΗ

Η ΛΥΣΣΑ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΟΚΛΑΣΤΩΝ

Τήν εποχή που ο Λέων ο Ίσαυρος, κατεινός τοσπάνης άκόμα, έβασκε τά κοπάδια τών αφεντάδων του, στούς κάμπους τής Λοίας, συνάντησε, κάποια θραυιά, δυό κουρασμένους υδοτόρους.

Τούς φιλοξένησε με κάλωσήν στην καλαμένα καλύβα του κι' αύτοι, γιά να τόν ευχαριστήσουν, θέλησαν νά του πούνε την τύχη του.

Μά με την πρώτη ξέξεται που έκαναν στά σημάδια τής μοίρας, στάθηκαν εσφινισμένοι. "Έπειτα ελιπαν στό Λέοντα, ότι έπειδή ελιχαν νά του άποκαλώσουν καταπληκτικά κι' άάαυτατα πράγματα, πριν του τά πούν, έπρεπε νά τούς ύποσχεθί κι' αύτός κάτι.

Ο Λέων τούς άρκίστηκε γελώντας πώς θά έκανε δ.π. κι' άν του ζητούσαν.

—Θά γίνης αύτοκράτορας! του φώναξαν τότε οι ξένοι. "Άκουσε όμως τώρα τί θέλουμε άπό σένα. "Όταν θά γίνης αύτοκράτορας, θ' άπαγορεύσει σέ όλες τις χώρες στις όποιες θεί βασιλεύης νά προσκυνάνε τις εικόνες τις λεγόμενες άγιες, αύτά τά είδωλα που ό προπληκτικός λαός τά λατρεύει περισσότερο κι' άπό την ίδέα του Θεού τού ίδιου.

Καθώς του έλεγαν τά λόγια αύτά οι ξένοι, ό Λέων άναγνώρισε άπό μερικά σημάδια που ήσαν μάγοι Έβραίοι και τούς άφησε νά φύνουν. κοροιδεύοντας τους γιά την προφητία τους.

Αύτά λέει ό θρύλος. Μά και ή άλήθεια δέν εινε διαφορετική: Μιά μέρα, ό θσοκός Λέων, έπειδή ελιχε διασρασηθί με τούς αφεντάδες του, άκολούθησε ένα άπόστασια στρατιωτών που προνόσε άπό τόν τόπο του. "Έγινε έτσι πολεμιστής και, γάρης στην παοιμιώδη άνδρεία του, δέν άργησε ν' άναδεινθί και νά πάρη τούς μεγαλύτερους θαυμούς στο στρατεύμα. "Όταν έγινε τέλος στρατηγός, θασιζόμενος στη λατρεία και στην άσούσι του στρατού του άργάνωσε μία συνωμοσία, πέτυχε κι' άηγορεύθη αύτοκράτορας.

"Έτσι ή προφητία τών Έβραίων μάγων πραγματοποιήθηκε.

Μά κι' αύτός κράτησε την ύπόσχεσί του, άπαγορεύοντας τη λατρεία τών άγιών εικόνων. Τό έκανε όμως αύτό και γιά έναν άλλο λόγο: ήθελε, άπύρυστατα, νά ευχαριστήση τούς πλιαστολόγους στρατιώτες του, οι όποιοι, κορούμενοι τό άνθεμα τής εκκλησίας, δέν τολμούσαν νά λεηλατήσουν τά πολύτιμα άναθήματα και τις στολισμένες με γουσσία και πολυτίμους λίθους εικόνες τών ινών. Γι' αύτό δέ άκούειδς ή νέα άφοσις τών εικονοκλαστών έβινε δεκτά κι' ένθουσιαιό άπό τό στρατό.

"Όταν, μέσα στην άβουσα τών 19 τραπέζων του παλατιού του, ό Λέων Ίσαυρος άπαγόρευσε τη λατρεία τών εικόνων, οι άξιωματικοί τόν έπαιφήσαν κι' ένθουσιασμό κι' οι στρατιώτες έξαλλοι έπρεξαν και στραγγιάσαν, μέσα στην έπαυλί του, τόν πατριάρχη Γερμανό, ό όποιος άνοιόταν νά περαδεγή την καινούργια άρεσι.

Οι πολίται του Βυζαντίου κατάλαβαν πόσο άσκοπο θά ήταν νά επαναστατήσουν κατά του παντοδυνάμου στρατού. Έγκρατέοησαν λοιπόν ή μάλλον προσποιήθηκαν πώς ένκαρτερούν. Μά ή γυναίκες ήσαν τό πράγμα διαφορετικά. "Έρατειμένες παθητικά καθώς ήσαν με τόν πλούτο και την πολυτέλεια τών εκκλησιών, δημοφώνησαν τη μεγαλύτερη άντίδρασι κατá τών εικονοκλαστών.

Η ιστορία αύτης τής μεγάλης αίσόσεως άποτελει κυρίως ένα σινεμή άγώνια μεταξί τών στρατιωτών και τών γυναικών. Οι πρώτοι πολεμήσαν τις εικόνες γιάτι ήσαν άπληροσι σης φιλοχρηματίας

τους κι' ήθελαν διαρκώς νά μεγαλώνουν τά κέρδη τών νικών τους: ή δεύτερες τις λάτρευαν γιάτι ελιχαν σινηθίσει στο πονεμένο χαμόγελο του Ίησου με τη θεϊκή του όμορφία επάνω στο σταυρό του, γιάτι ελιχαν σινηθίσει τό πονετικό και γλυκό θλέμμα της Παρθένου, που ήταν πάντα έτοιμη νά σιχηρήσει κάθε παραστρήματα τής άνθρώπινης άδυναμίας τους. Η εύσθεσις και μυστικοπαθεσι Βυζαντινές δέν ήθελαν νά χάσουν αύτό τό πρόνιο της άγάπης του Χριστού και τής Παναγίας.

Γι' αύτό, όταν οι στρατιωτικοί ήγαν νά γκρέμισουν την εικόνα τής Παρθένου, που θρισκόταν πάνω άπ' την πόλη του αύτοκρατορικού άνακτόρου και που με τά θαυμάτια της έθεωρείτο ως προστάτις της, πλήθη γυναικών άρησαν μαϊνούμενα έναντίον τους και τούς δίσωσαν, φτάνοντας ως την πόλη του άνακτόρου. Έκει, θλέποντας ένα άξιωματικό, άνεθασιμένο πάνω σε μία σκάλα νά προσπαθί νά γιάλι τη θαυματούργη εικόνα άπ' τη θέσι της, τόν γκρέμισαν κάτω και σαν μαϊνάδες τόν κατασπάρξαν κυριολεκτικώς.

"Έπειτ' άπό λίγες ήμέρες, καθώς έπρόκειτο νά γίνη ή τελετή τής άναρρήσεως στον Πατριαρχικό θρόνο του νέου πατριάρχου Άναστασίου, ό όποιος ελιχε σιγκατατεθί στην άπαγόρευσι της λατρείας τών εικόνων, έπρεξαν στην Άγία Σοφία και παραβίασαν τις κλειστές της πόρτες. "Άρησαν μέσα και θρίζοντας τόν Άναστάσιο μ' έπίθετα άπ' τά όποια τά λιγότερο χυδαία ήσαν: "Πουλήμενε, λύκε, τραγονένη", άρχισαν να του πετάνε πέτες και νά τόν χτυπούν άλύπτα. Με δυσκολία μερικοί στρατιώτες κατώρθωσαν νά τόν σιυαδεύσουν, μισοπαθαμένο.

"Όταν τό έμαθε αύτό ό Λέων, που δέν ήταν καθόλου μαλακός, έπειλε τη φουρά του με την έντολή νά σφάξι τις άνταότισες. Καί πούγματι, οι στρατιώτες δειγίτηκαν τόσο σκληροί, ώστε δέν έφείσθησαν ούτε ιώς άπ' τις δυσσιχημένες γυναίκες. "Έπασαν άλύπτητα όστε βρέθηκαν μπροστά τους.

Άνούσετα, ό αύτοκράτορας διέταξε νά κουίν όλες ής εικόνες που δέν ελιχαν ένιπορική αξία και νά ήναλυθούν σε μετάλλο. Μά ή γυναίκες τις έσινγαν κάτω άπ' τά σούνα και πάλευαν, θνάζοντας τρομακτικώς κουνέες, γιά νά έμποδίσουν τούς στρατιώτες νά τούς τις άποσπάσουν.

"Άπελιπιμένα έπισηνήματα άντηγούσαν σ' έλο τό Βυζάντιο. Οι στρατιώτες έκοθαν τά νέγια τών γυναικών γιά νά τούς πάρουν τις εικόνες και τό άμα και τά δάκρυα έπρεξαν ποταμιόδον στους άπονωιόμενους ναούς.

Μά ό Θεός προστάτευσε τούς πιστούς του κι' έκανε περίλαμπρο θάινιτα που τρομοκράτησαν τούς εύσθεσις. "Ο πρώτονος άγιογράφος Άγιος Ίωάννης ό Δα μακηνός, του όποιοι ό στρατιώτες ελιχαν κόψει τό ένα γέρι γιά νά μη μισή νά ζιγγραφίζη, εινε καταφύγι σε μία εκκλησία κι' έκει, έξανθλημένος άπ' την άκιοσοσάγια, σιουιάτηκε άναισθητός κάτω. Κατά τη διάρκεια τής λιποθυμίας του, ελιβε πός ή Παρθένος του παρουσιώστηκε και κόλλησε τό καυμένο του γέρι. Καί πράγματι, όταν σινηθθε, ελιβε κατάπληκτος και θαυμάσιμος, πός ελιχε και τά δυό του γέρια κι' ότι μπορούσε νά ζωγραφίσει, όπως και πριν, τις άγιες εικόνες.

Ποσ' έλ' αύτά όμως, ό Λέων Ίσαυρος διέταξε τις πιο σκληρές διώττες έναντίον τών μοναχών και τών ιερών που λάτρευαν τις εικόνες. "Έβαλε κι' έβγαλαν άπό τούς άνούς αυτούς άνθρώπους ολόκληρη την έπιδερμίδα του κεφαλιού και σπá νδρασιμένα κροάλια τους διέταξε κι' έβασαν ένα σούο εικόνας. "Άλειψαν κατόπι με πίασι τις νεφιάδες τών θυμάτων και τούς έβαλαν σιουιά. Οι ιμάτορες πύτοι δέν άργησαν νά μετάβληθόν σε φλενόμενες ζωντανές δάδες και νά κουίν, όπως καινούνοσαν άλλοτε οι πρώτοι Χριστιανοί.

Αύτό επανέληφθη έπι πολλές ήμέρες

στη σειρά, τόσο πού οι άδελφοί ακόλυοι να τρέφονται από τις αάρκες των καυγόμενων μοναχών.

Παρ' όλ' αυτά όμως, πάντα εξακολουθούσαν να λατρεύουν κρυφα τις άγιες εικόνες, ακόμα κι' αυτοί οι πρώην είδωλοάτρες πού γινόντουσαν Χριστιανοί. Τό πού λαμπρό μάλιστα σχετικά παράδειγμα: δόθηκε μέσ' αϊς' τό ίδιο τό παλάτι, όταν, ό α' τορτάτω βελος να πανγρέμη το γιού το Κωνταντίνου τον Κοπρώνιμο, ό όποιος είχε έπινομάσει έτσι, γιατί την ημέρα της θάπτεσός του, είχε λέρώσει την Ιερή κολυμπήτρα. Τόν αρσάωνισαν μέ την κόρη του βασιλεως των Άδάρων, την όποια θάφαισαν Χριστιανή μέ τό όνομα Είρήνη, εις ένδειξιν της συμφαιας πού έπισφράγιζε αυτό τό συνοικέσιο. Ό εικονοκλάστης πατριάρχης Άναστασιος ανέλαβε να διδάξη τη χριστιανική θρησκεία στη νέα Χριστιανή. Έκείνη έμαθε πολύ γρήγορα όχι μόνο όσα της διδασκε, αλλά και όσα προσπάθησε να της άποκρυψη, χάρις στις γυναίκες του παλατιού, ή όποιες της έμαθαν τη λατρεία των εικόνων. Και τις λάτρεψε τόσο, ώστε τίποτε δέν την έμπόδιε να τις προσκυνή μέσασ' τό παλάτι τό ίδιο και να στήση σ' αυτό ένα παρεκκλήσιον, παρά τις άπαγορεύσεις του πεβρού της και του συζύγου της.

Ένωματάξ, όδες ή προειδοποιήσεις της Θεάς Προνοίας δέν κατώρθωσαν να συνεισούν τον εικονοκλάστη αυτοκράτορα και τό γιού του. Η Ένωια τους για τό συμφέρον τους τόσο έκανε να φοβούνται την δυσάρεσκεία των στρατιωτών, οι όποιοι άποτελούσαν τό μόνο στήριγμα του θρόνου τους. Τρομερές κκοκοδαιμονίες είχαν πέσει έντωματάξ' στη χώρα και τιμωρούσαν τους αειρετικούς. Η γη έτρεμε από φρέκη του κρατούσε έπάνω της τέτοιους έγκληματίας. Τά άγάλματα των αυτοκρατόρων σαρριαζόντουσαν από τους σεισμούς. Μεταξ' των άλλων, κατέρρευσε από τη Χρυσή Πύλη τό άγάλμα του Θεοδοσίου. Οι αυτοκράτορες είχαν χτυπηθή άκριβώς έκεί πού ήθελαν να χτυπήσουν τό Θεό.

Ό αυτοκράτωρ Λέων πέθανε ύποκύπτοντας σε μία φριχτή άρρώστεια. Τό κορμί του όσπασε πριν ακόμα πεθάνει. Είπε, από ζωντανός ακόμα, να γεμίη σκουληκία τό σώμα του, σάν να ήταν φρωμερό ψωφίμι.

Μιά έπιδημία πανούκλας πού έπακολούθησε, άφάνισε τό Βυζάντιο. Τά πτώματα μεταφερόντουσαν έπάνω σε κάρρα και γέμιζαν μ' αυτά άπέραντους λάκκους. Οι περισσότεροι άπ' τους κατοίκους, για να σωθούν, είχαν έγκαταλείπει την πρωτεύουσα κι' οι ύπόλοιποι είχαν κλειστή μέσασ' στα σπίτια τους, άπαγορεύοντας την είσοδο παντός ξένου σ' αυτά.

Όταν, κάποτε, ή έπιδημία πέρασε, ό Κοπρώνιμος άνακαταήκησεν την πόλι με Άρμένιους εικονοκλάστας και, καθώς δέν ύπήρχε πια μεγάλη αντίδραση μεταξ' του πληθούμο, ή άφραση έπεβλήθη όριστικής διά της Σύνοδου της Κωνσταντινούπολεως, του 755 μ. Χ.

Τότε ό Πάπας της Ρώμης έστειλε στο Βυζάντιο μοναχούς, στους όποιους άνήθεσε να διδάξουν κρυφα τη λατρεία των εικόνων. Ένας άπ' αυτούς μάλιστα, είχε τό θάρρος να τό κάνει μπροστά στον Κοπρώνιμο τον ίδιο, ασχέτως αν πλήρωσε την τολμη του με τον πιο μαρτυρικό θάνατο.

Μα ο αυτοκράτωρ, θέλοντας να μη θρίσκειται σ' αντίθεση με τους εσθεβεις κι' έναρέτους ανθρώπους, προσπάθησε να πάρη με τό μέρος του τον Άγιο Στέφανο, ό όποιος είχε μεγάλη φήμη για την αγιότητά του μεταξ' του λαού.

Έπειδή όμως ούτε οι άπεσταλμένοι του αυτοκράτορος, ούτε ό Κοπρώνιμος ό ίδιος κατώρθωσαν να κάνουν τίποτε, κατηγορήσαν τον άγιο άνθρωπο ότι είχε ένόχους σχέσεις με την Άννα, μία πατοικία χήρα, ή όποια άκούοντας τις διδασκαλίες του Στεφάνου, είχε κλειστή σε μοναστήρι. Την ύπέβαλαν τότε σε θασαυτήρια για να παραδεχτή ότι πράγματι είχε σχέσεις μαζί του, μά έκείνη προτίμησε να πεθάνη άπ' τους πόρους παρά ν' άρνηθή την άθωότητα του Στεφάνου και τη δική της, φυσικά. Μά ό Θεός θαυματόργησε και πάλι, γιατί μία ύπρέτρια της Άννας πού είχε μαρτυρήσει κατά της κυρίας της, τιμωρήθηκε σκληρά:

τά δίδυμα παιδιά της την ώρα πού τα θήλαζε της κατασπαράξαν τους μαστούς και την έκαναν να πεθάνη μέσασ' τους πιο φριχτούς πόρους.

Οι μοναχοί του Άγιου Στεφάνου, καταδιωγμένοι από τις άρχες, άρχισαν ν' άποτραβιόνται στας έρημους και να ζούν έκεί σάν τους άσκητάς των πρώτων χριστιανικών χρόνων.

Ό ίδιος ό Άγιος Στέφανος, μη θελιάζοντας μπροστά σε τίποτε, παρουσιάστηκε μία μέρα μπροστά στον Κοπρώνιμο κι' άρχισε με δριμύτατα λόγια να τον κατηγορή για την άφραση του. Πήρε μάλιστα ένα νόμισμα με την εικόνα του αυτοκράτορος κι' άρχισε να τό ποδοπατά μπροστά του, λέγοντας του ότι δέν έπρεπε να προσβάλλεται γι' αυτό, αφού κι' ό Χριστός δέν προσβάλλεται με τη θεήλωσι των άγιων του εικόνων, ή όποια γίνονται κατά διαταγήν του.

Μία μέρα τέλος, πού ό Άγιος Στέφανος έδίδασκε στους δρόμους του Βυζαντίου και χιλιάδες κόσμο τον άκουαν, οι στρατιώτες μαινόμενοι, γιατί τον έβλεπαν να οδηγεί τά πλήθη στον ίδιο δρόμο της λατρείας του Θεού, έπετέθησαν έναντιόν του και τον κατακομμάτισαν.

Αυτό ήταν τό τέλος του τολμηρού αυτού μάρτυρος της Χριστιανισούς.

Έπειτα από λίγο καιρό, ο κοπρώνιμος διάταξε τους έπαρχους του να συγκεντρώσουν όλους τους έρημίτας μοναχούς, καθώς και τις μοναχές τό βασιλείου του κάτω από τά τείχη της Έφέσου, σε μία μεγάλη πεδιάδα. Έκεί, ένας κήρυκος τους της Έφέσου, σε μία μεγάλη πεδιάδα, έκανε να έπιδήσει η ένόχια έπιδημία. Έπρεπε να διαλέξουν άμέσως ένα από τά δυό ή ν' άφισουν τό ρασο και να παντρευτούν άμέσως χωρίς καμμία τελετή ή να έξοριστούν στην Κύπρο, αφού προηγουμένως τυφλωθούν με πυρωμένο σίδερο.

Μερικοί από τους μοναχούς φοβήθηκαν τότε και δέχτηκαν να παντρευτούν. Μά οι περισσότεροι προτίμησαν να τυφλωθούν και να έξοριστούν.

Έκείνη την εποχή ύπήρχε μία εσθεβής μοναχή, όνομαζομένη Άνθούσα. Ζούσε μέσα στην πιο άπλυτη μοναχία και είχε μεγάλη φήμη για την αγιότητά της. Ό Κοπρώνιμος έστειλε και την πήραν κι' αυτή διά της βίας από τό μοναστήρι της κι' έπειδή δέν κατώρθωσε να την κάνει να παραδεχτή την άφραση, διέταξε τό δήμιο και τη μαστίγωσε μέχρις αίματος δημόσια.

Η αυτοκράτειρα Εύδοξία όμως, μία από τις τρεις διαδοχικές συζύγους του Κωνσταντίνου, ή όποια ήταν εταίμογεννη τότε, διάταξε να της πάνε στο παλάτι την Άνθούσα, έλπίζοντας ότι με τη θαυμαουργό επέμβασι της θα τη βοηθήσει να κάνει καλό τοκετό. Έπειτ' από μία θερμή προσευχή, ή Άνθούσα άνήγγειλε στην αυτοκράτειρα ότι θα γενούσε δίδυμα, ένα αγόρι και ένα κορίτσι κι' ότι έπρεπε να ευχαριστήση γι' αυτό τό Θεό. Η αυτοκράτειρα έπέτυχε τότε την άφορλόκισια της Άνθούσας και όταν γέννησε ένα αγόρι κι' ένα κορίτσι, όπως άκριβώς ή εσθεβή προφητιά της είχε προφητεύσει, όνόμασε τό κορίτσι, από εύγνωμοσύνη, Άνθούσα. Αυτή ή πριγκίπισσα έζησε σε όλη της τη ζωή σάν άγία και δέν δέχτηκε ποτέ να παντρευτή.

Ό Λέων, έτσι όνόμασε τό άλλο άπ' τά δίδυμα, ήταν ό διάδοχος του θρόνου.

Όταν ήρθε λοιπόν καιρός να παντρευτή ό διάδοχος, οι άξιωματούχοι των άνακτόρων σκέφθηκαν ότι ένα συνοικέσιο με τη δυναστεία των Φράγκων θα ήταν πολύ συμφέρον για τό Βυζάντιο. Ό βασιλεύς των Φοράγκων Πέππος είχε δοαστή σε πολλούς πολέμους κι' είχε κάνει σπουδαίες κατακτήσεις. Είχε γίνει κύριος της Δύσεως όπως τό Βυζάντιο κυριαρχούσε της Άνατολής. Η διπλωματία λοιπόν του Βυζαντίου προσπαθούσε να παντρέψη τό Λέοντα με την κόρη του Πέππου Γκιζέλλα. Έτσι ή θυδ' αυτοκρατορίας θα γινόντουσαν παντοδύναμες στην Εύρωπη.

Μά δέν έγινε τίποτε σγελτικώς. Η Σύνοδος πού έκάλεσε τότε ό Πάπας στο Ζαντιλώ, όχι μόνο άπέρριψε τό συνοικέσιο αυτό, αλλά και καταδίκασε την άφραση των εικονοκλαστών. (Άκολουθεί)

Η Αυτοκράτειρα Είρήνη